

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΜΑΪΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΤΑ ΣΥΜΑΪΚΑ

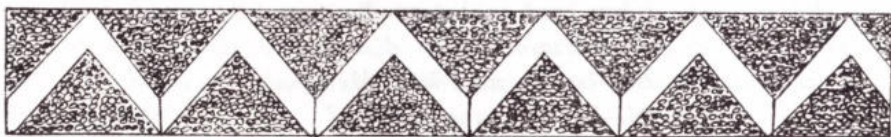
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ Β'

ΑΘΗΝΑΙ
1974

ΜΑΡΙΑΣ ΜΙΧΑΛΑΡΙΑ - ΒΟΓΙΑΤΖΗ

ΞΟΡΚΙΑ—ΚΑΤΑΡΕΣ*

Α' ΞΟΡΚΙΑ

Ι. Για τὸ φώκ-κ'ιο¹

Τὸ ἐρυσίπελας, ποὺ στὸ συμαϊκὸ ἰδίωμα λέγεται φώκ-κ'ιο, ἐμφανίζεται συνήθως στὰ μάγουλα καὶ σπανίως στὸ γόνατο ἢ στὴν κνήμη. Γιὰ νὰ τὸ καταπολεμήσῃ ἡ συμαικιά ξορκίστρα, πρῶτα ἐτοιμάζει μικρὰ κομματάκια ἀπὸ δαδί, σὲ μῆκος καὶ πάχος ξυλόσπιρτου, καὶ συγκεκριμένα ἑνέα, ὕστερα ἄλλα ἑπτὰ καὶ τέλος ἄλλα τρία, συνολικὰ δεκαεννιά, ἔπειτα κάνει ἰσάριθμους μικροὺς βώλους ἀπὸ τριμμένο στουπί, ἀπ' αὐτὸ ποὺ χρησιμοποιοῦν, γιὰ νὰ κλείνουν τοὺς ἄρμους τῶν πλοίων, καὶ τέλος προμηθεύεται ἓνα χοντρὸ κόκκινο πανί, κατὰ προτίμηση τσόχα.

Ὑστερα ἀπὸ τὴν προετοιμασία αὐτὴ τὸ ξόρκισμα, ποὺ γίνεται σὲ τρεῖς φάσεις, τὸ πρῶι, τὸ μεσημέρι καὶ τὸ βράδυ τῆς ἴδιας μέρας, ἀκολουθεῖ τὴν παρακάτω διαδικασία : Τὸ πρῶι ἡ ξορκίστρα καίει ἐπάνω στὸ κόκκινο ὕφασμα, ποὺ τὸ ἔχει τοποθετημένο στὸ μέρος τοῦ σώματος ὅπου ἔχει ἐκδηλωθῇ τὸ φώκ-κ'ιο, τοὺς πρῶτους ἑνέα μικροὺς βώλους ἀπὸ στουπί, χρησιμοποιώντας γιὰ τὸν καθένα ἓνα ἀπὸ τὰ πρῶτα ἑνέα μικρὰ κομμάτια ἀπὸ δαδί, ποὺ εἶχε ἐτοιμάσει, καὶ λέγοντας κάθε φορά τὸ ἀκόλουθο ξόρκι :

* Γιὰ τὴ θεώρηση τοῦ κειμένου, τὴν τελικὴ του διατύπωση καθὼς καὶ τὴ συμπλήρωσή του μὲ τὶς ἀναγκαῖες σημειώσεις πολὺ εὐχαριστῶ τὸ διακεκριμένο συμπατριώτη μας, διευθυντὴ τῆς ἐκδόσεως, κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑ.

1. Γιὰ τὴν ἀπόδοση τῆς φωνητικῆς τῶν ἰδιωματικῶν λέξεων καὶ φράσεων χρησιμοποιοῦμε λατινικοὺς χαρακτῆρες καὶ ἄλλα σύμβολα, γιὰ τὰ ὅποια βλ. παραπάνω στὴ σελ. 106 τῆς σημ. ἀριθ. 3. Προσθέτω πὼς παύλα ἀνάμεσα σὲ δυὸ λέξεις δηλώνει συνεκφορά καὶ ἀπόστροφος στὴν ἀρχὴ λέξεως σημαίνει πὼς ἔχει ἀποβληθῇ τὸ ἀρχικὸ φώνημα (φωνῆεν ἢ σύμφωνο). [Σημ. τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἐκδόσεως].

Κάτω στοῦ γιαλοῦ τὸν-ἄμ-μοφ-
 -Φωκ-κ'ιανὸς κάμνει δ'ζευνάρι.
 Βάλ-λει τὸ πονλ-λι-δ' ἀλέτρι¹,
 βάλ-λει ἄχρηστοδ-δικ'έδρι²
 -gαι τόν-ἄμ-μο βάλ-λει σπόρο-
 -gαι τήθ-θάλασ-σα χωράφι.
 Μηδ³ σπόρος 'ὰ φντρῶση
 μηδ φώκ-κ'ιον³-'ὰ ριδζῶση

καὶ εὐθὺς ἀμέσως μὲ ἀποτροπιασμό, πού τὸν ἐκδηλώνει κινώντας χαρακτηρι-
 στικά τὸ χέρι της σὰν κάτι νὰ διώχνη, λέγει τρεῖς φορές: Στὰ ὄρη κ'αὶ στὰ
 βουνιά τὸ κακό.

Τὸ μεσημέρι τῆς ἴδιας ἡμέρας ἡ ξορκίστρα μὲ τὴν ἴδια διαδικασία καίει
 τοὺς ἄλλους ἑπτὰ μικροὺς βώλους ἀπὸ στουπί, μὲ τὰ ἑπτὰ μικρὰ κομμάτια ἀπὸ
 δαδί πού εἶχε ἐτοιμάσει, καὶ τὸ βράδυ, στὶς ἑπτὰ ἡ ὥρα, τοὺς ὑπόλοιπους τρεῖς
 βώλους μὲ τὰ τελευταῖα τρία μικρὰ κομμάτια ἀπὸ δαδί, λέγοντας κάθε φορά
 τὸ παραπάνω ξόρκι.

Ἄς σημειωθῇ πὼς τὴν ἄλλη κιόλας ἡμέρα ἀρχίζει νὰ ὑποχωρῇ τὸ πρή-
 ξιμο καὶ νὰ ἔχουν σταματήσει οἱ πόνοι, ἀπόδειξη πὼς τὸ ξόρκι εἶχε τὴν ἐπί-
 δρασή του.

II. Γιά τὸ κλιθάρι

Κλιθάρι λέγεται τὸ κοινὸ κριθαράκι, πού βγάζουν συνήθως τὰ παιδιὰ
 στὸ ἐπάνω μέρος τῶν βλεφάρων. Τὸ ξόρκι, πού χρησιμοποιοῦται γιὰ τὴν κα-
 ταπολέμησή του, ἀκολουθεῖ τὴν παρακάτω διαδικασία.

Ἡ ξορκίστρα παίρνει ἑπτὰ κόκκους κριθάρι καὶ μὲ καθένα ἀπὸ αὐτοὺς
 ἀγγίζει τὸ μάτι μὲ τὸ κριθαράκι κάμνοντας τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ καὶ λέ-
 γοντας ἑπτὰ φορές, μιὰ φορά γιὰ κάθε κόκκο, τὸ ἀκόλουθο ξόρκι :

Ἄη Γιώργη καβαλ-λάρη,
 μὲ σπαθί-gαι μὲ κοδάρι,
 δῶκ'έ μου τὸ κλειδάκ'ισ-σου
 νὰ ν-νοίξω τὸ μ-ματάκ'ιμ-μον,
 νὰ δῶ τί βού 'χει⁴ μέσα :
 γή⁵ κλιθάρι γή σιτάρι
 γή τῆς θάλασ-σας τὸ ψάρι
 γή κουν-νίμ⁶-μαργαριτάρι
 γή τ' Ἀῆ Γιωργιοῦ τήχ-χάρη.

1. τὸ πουλί του (τὸ πέος του) γιὰ ἄροτρο, 2. τὸ βουκέντρι, 3. μηδὲ, 4. τί εἶναι πού
 ἔχει, 5. ἦ, 6. κόκκο.

Αὐτὸ ἐπαναλαμβάνεται κάθε πρωὶ ἐπὶ ἑπτὰ στὴ συνέχεια ἡμέρες καὶ κάθε κόκκος κριθαριοῦ, ποὺ χρησιμοποιεῖται, πετιέται ὡς ἄχρηστος. Γιὰ νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα τὸ ξόρκι, πρέπει, τὴν ὥρα ποὺ γίνεται, ὁ ξορκιζόμενος νὰ εἶναι νηστικός.

III. Γιὰ τὸ φεγγαρόπιασμα

Τὸ φεγγαροπιασμένο παιδί χάνει βάρος καὶ γενικὰ μέρα μετὴν ἡμέρα ἀρχίζει νὰ μαραίνεται καὶ νὰ φθίνῃ. Τὰ ἀκόλουθα δύο ξόρκια, ποὺ γίνονται τὸ-βεδόχτη, ἔσαν δηλαδή τὸ φεγγάρι εἶναι πέντε ὥς ἑξὶ ἡμερῶν, ἀποκαθιστοῦν τὴν ὑγεία στὸ φεγγαροπιασμένο παιδί καὶ τοῦ ἐπαναφέρουν τὴν εὐεξία. Ἡ προετοιμασία καὶ ἡ ἐκτέλεσή τους γίνεται μετὸν παρακάτω τρόπο :

α'. Ἡ ξορκίστρα βάζει νερὸ σὲ ἓνα πιάτο καὶ μέσα σ' αὐτὸ χύνει ἓνα ἀβγὸ μαύρης κότας, προσέχοντας νὰ μὴ διαλυθῇ ὁ κροκός. Ἐπειτα περνᾷ κόκκινη κλωστή σὲ μιὰ βελόνη καὶ ἀπὸ τὴ βελόνη αὐτὴ περνᾷ ἓνα σκόρδο μονόκουν-νο, δηλαδή σκόρδο ποὺ νὰ ἔχῃ μιὰ μόνο σκελίδα. Στὴ συνέχεια μετὴ τὴ μύτη τῆς βελόνας τρυπᾷ κατακόρυφα τὸν κροκὸ τοῦ ἀβγοῦ καὶ τὴν ἀφήνει πάνω σ' αὐτόν. Ὑστερα βγάζει τὸ πιάτο μετὸ ὅλο του τὸ περιεχόμενο στὸ μπαλκόνι μελετώντας τὸ ὄνομα τοῦ παιδιοῦ, γιὰ τὸ ὁποῖο γίνεται τὸ ξόρκι. Τὸ πιάτο μένει ἐκεῖ, κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τοῦ φεγγαριοῦ, ὅλη τὴ νύκτα. Τὸ πρωί, ἂν τὸ παιδί εἶναι φεγγαροπιασμένο, τὸ ἀβγὸ θὰ βρεθῇ πηκτό, σκληρὸ σὰν νὰ εἶναι ψημένο, διαφορετικὰ ὄχι, ὅποτε ἡ ἀδυναμία καὶ ἀδιαθεσία τοῦ παιδιοῦ πρέπει νὰ ἀναζητηθοῦν σὲ ἄλλη αἰτία. Ἀκολουθῶς ἡ ξορκίστρα γυμνώνει τὸ παιδί, τὸ βάζει νὰ σταθῇ σὲ μιὰ καινούργια σκούπα καὶ τὸ ἀλείφει μετὸ ἀβγό, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὰ κάτω πρὸς τὰ ἐπάνω, ἀπὸ τὰ πόδια πρὸς τὸ κεφάλι, καὶ λέγοντας:

Ὡς γιμών-νει¹ τὸ φεγάρι,
νὰ γιμώσῃ τὸ κορμίσ-σον.

β'. Μέσα σὲ μιὰ κούπα μετὸ νερὸ ἡ ξορκίστρα χύνει ἓνα ἀβγό, χωρὶς νὰ τὸ ταράξῃ, καὶ πλάι στὴν κούπα βάζει 3 σκελίδες σκόρδο, ἁλάτι καὶ λίγο στουπί. Ἐπειτα ὅλα αὐτά, πρὶν δύσῃ ὁ ἥλιος, τὰ βγάζει στὸ μπαλκόνι καὶ τὰ ἀφήνει ὅλη τὴ νύκτα κάτω ἀπὸ τὸν ἑναστρὸ οὐρανό. Τὸ πρωί, κατὰ τίς ἑννέα, παίρνει τὴν κούπα καὶ ταράσσει τὸ ἀβγὸ λέγοντας :

Φεγάρι-γυκλοφέγαρο,
κ'υκλοτρι(γ)υρισμένο,
αἶμαν-εἶδες, αἶμαν-ἤπιες,
εἶδες τὸ παιδάκ'ιμ-μον κ'" ἐφτόνεσές το².

1. γεμίζει, 2. τὸ φθόνησες.

Καὶ προσθέτει :

"*Ἀης-Γιάν-νης με τήχ-χ'έρα-
-gaί με τή-δρανῆμ-μαχ'αίρα.
Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ
κ'αὶ τὰ πάδα βοηθᾷ
κ' ἢ Κ'υρὰ ἢ Παναγιά,
ποὺ σκορπιδίζει τὰ κακὰ
κ'ι δλα τὰ δαιμονικά.*

Τέλος ραντίζει τὸ παιδὶ με τὸ περιεχόμενο 7 φορές.

IV. Γιὰ τὸ μ-μάτι ¹

"Όταν κάποιος, παιδὶ ἢ μεγάλος, αἰσθανθῇ ἄφρον κατάφρου² ἀδιαθεσία, πόνου σὲ ἓνα μέρος τοῦ σώματος, ἔντονο πυρετὸ κ.τ.δ., ποὺ ἡ αἰτία τους φαίνεται ἀνεξήγητη, τότε τὸ κακὸ ἀποδίδεται σὲ μ-μάτι, σὲ βασκανία. Καὶ γιὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ὁ μ-ματιασμένος ἀπὸ τὸ κακὸ, ποὺ τὸν κατατρύχει, πρόθυμος βοηθὸς ἔρχεται ἡ ξορκίστρα με τὴν ἀκόλουθη διαδικασία.

Βάζει νερὸ σὲ τρία πιάτα καὶ σὲ κάθε πιάτο στάζει μιὰ σταγόνα λάδι. Στάζοντας τὶς σταγόνες τοῦ λαδιοῦ σὲ κάθε πιάτο, ὀρίζει τὴν πρώτη σταγόνα γιὰ τὸ μαῦρο βάσκανο μάτι, τὴ δεύτερη γιὰ τὸ καστανὸ καὶ τὴν τρίτη γιὰ τὸ γαλανὸ ἢ τὸ πράσινο. Ἐννοεῖται πὼς ἡ σειρὰ δὲν εἶναι πάντοτε αὕτη. Ἄν τώρα κάποια ἀπὸ τὶς τρεῖς αὐτὲς σταγόνες διαλυθῇ στὸ νερό, αὐτὸ σημαίνει πὼς ὑπάρχει πραγματικὰ βασκανία καὶ ἀνάλογα με τὸ πιάτο, στὸ ὁποῖο βρίσκεται ἡ σταγόνα, συνάγεται συμπέρασμα γιὰ τὸ χρῶμα τῶν ματιῶν αὐτοῦ ποὺ τὴν προκάλεσε. Ἄν μάλιστα ὕστερα ἀπὸ αὐτὸ εἶναι δυνατό με συμπερασμὸ νὰ προκύψῃ ποιοὺ συγκεκριμένο πρόσωπο εἶναι ὁ ὑπαίτιος τῆς βασκανίας, κάποιος ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τοῦ μ-ματιασμένου ἀναλαμβάνει νὰ κόψῃ ἓνα μικρὸ κομμάτι ξύλο ἀπὸ τὸ κατώφλι τῆς πόρτας τοῦ ἓνα κομματί ὑφασμα ἀπὸ ἓνα ρούχο του καὶ νὰ τὰ παραδώσῃ στὴ ξορκίστρα. Ἐκεῖνη, ἄφου τὸ βάλλῃ σὲ ἀναμμένο θυμιατὸ μαζί με λίγα βάγια, θυμιατίζει τρεῖς φορές τὸ μ-ματιασμένο λέγοντας :

"*Ἄγιοι Ἀνάργυροι, μέλαιο κ'αὶ θαμ-ματουργοί,
βαρτ' ἐσεῖς τήγ-γιατρικ'ή-ς' ἐγὼ τὸ-γόπο.*

Ἀκολουθῶς ἡ ξορκίστρα ρίπτει στὸ θυμιατὸ λίγους κόκκους ἁλάτι, γιὰ νὰ ἐκπυρσοκροτήσουν καὶ ἔτσι τὸ βάσκανο μάτι νὰ ἐξουδετερωθῇ. Ἐπειτα τὸ περιεχόμενο τοῦ θυμιατοῦ τὸ ρίχνει μέσα στὸ πιάτο με τὸ νερὸ καὶ τὴ διαλυμένη σ' αὐτὸ σταγόνα λαδιοῦ, ἐνῶ τὸ ἴδιο τὸ θυμιατὸ τὸ ἀναποδογυρίζει

1. τὴ βασκανία, 2. ἐντελῶς ξαφνικά.

καὶ τὸ ἀφήνει ἀναποδογυρισμένο. Τέλος μὲ τὸ νερό, μέσα στὸ ὅποιο εἶχε ρίξει τὸ περιεχόμενο τοῦ θυμιατοῦ, ραντίζει τὸ μ-ματιασμένο ἑπτὰ φορές λέγοντας :

Μαῦρο-γάρβονο νὰ (γ)ένη,
νὰ καῖ, νὰ στραβωθῇ
κ'ὶ ἀπὸ τὸ-γόσμον-² ἀ χαθῇ
τὸ σατανικὸ-δὸ μ-μάτι.

Λέγεται πὼς οἱ σαββατογεννημένοι δὲν ὑπόκεινται σὲ βασκανία.

V. Γιὰ τὴ νηλίαση ¹

Αὐτὸς ποὺ πάσχει ἀπὸ ἡλίαση νιώθει ζαλάδες καὶ πόνους στὸ κεφάλι. Γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς ὑγείας του ἡ ξορκίστρα βάζει κλωνάρι βασιλικοῦ σ' ἓνα ποτήρι μὲ νερὸ καὶ τὸ ἀφήνει τῇ νύχτα κάτω ἀπὸ τὸν ἑναστρό οὐρανό. Τὸ πρῶι μὲ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου παίρνει τὸ ξορκισμένο νερὸ καὶ σταυρώνοντας, μὲ τὰ τρία δάχτυλά της ἐνωμένα, τὸ κεφάλι αὐτοῦ ποὺ πάσχει, λέγει :

Κάλεσμα-γάμνει ὁ Χριστὸς
μ' ὅλους τοὺς Ἀποστόλους του.
Μαδζι-δου ἴναι-γι ὁ δαφτιστής².
Γοῦλοι³ τρώουγ-γοῦλοι πίν-νου.
Ὁ Ὁ Ἁγῆς Γιάν-νης μὴ τρώει μὴ πίν-νει.
Τ' ἔχεις, δάσκαλε μεάλε,
κ'ὶ οὔτε τρώεις οὔτε πίν-νεις
οὔτε γλυκοκουβεδιάδεις;
Ἔχω πόνο στὸ κ'εφάλι,
ἔχω δέρδιν⁴-ἔχω δζάλη,
δῶστέ μου νερόν-² ἀ γειάνω⁵,
μὴν-ι-π-π'έσω⁶ κ'αὶ πεθάνω.

Ἀμέσως ἔπειτα ἡ ξορκίστρα ραντίζει τὸ κεφάλι τοῦ ἀρρώστου 7 φορές καὶ ὕστερα τοῦ δίνει νὰ πιῇ ὅσο θὰ ἔχη μείνει.

VI. Γιὰ τὴν ἀλειχ-χ'ήν-να ⁷

Ἀπὸ τὴ ζεστή στάχτη τοῦ τζακιοῦ ἡ ξορκίστρα ἀφαιρεῖ λίγη καὶ μ' αὐτὴν τρίβει τὴν ἀλειχ-χ'ήν-να, προσέχοντας τὸ τρίψιμο νὰ γίνεται κυκλικά, ἀπὸ τὰ ἔξω πρὸς τὰ μέσα, καὶ συγχρόνως λέγει 7 φορές τὸ ἀκόλουθο ξόρκι :

Ἀλειχ-χ'ήν-να χτίδζει κάστρο-
-gai χαλαῖ τῆς το τὸ ἄτ-τ'ος⁸.

1. τὴν ἡλίαση, 2. ὁ βαπτιστής, 3. ὅλοι, 4. περιοδικὸ πόνο, 5. νὰ θεραπευτῶ, 6. νὰ μὴν πέσω, 7. τὴ λειχήνα, 8. ἡ στάχτη.

Τὸ ξόρκι γίνεται τρία Σάββατα στὴ σειρὰ πρὶν ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου. Ἀπαραίτητη προϋπόθεση, γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ξόρκι, νὰ εἶναι νηστικὸς αὐτὸς ποὺ ἔχει τὴν-ἀλειχ-χ' ἦν-να.

VII. Γιὰ τὶς γοῦλες ¹

Ἡ ξορκίστρα, ἀφοῦ ρίξῃ λίγο λάδι μέσα σ' ἓνα χάλκινο δοχεῖο, τὸ βάζει στὴ φωτιά, γιὰ νὰ ζεσταθῇ. Ἀμέσως ἔπειτα μὲ τὸ ζεσταμένο λάδι ἀλείφει καὶ τρίβει ἐλαφρὰ τὸ λαίμυ καὶ τὶς ρίζες τῶν δαχτύλων αὐτοῦ ποὺ ἔχει τὶς ἀμυγδαλές, λέγοντας συγχρόνως :

Σιλιούδα, Μιλιούδα,
τῶν ἐν-νια ἄ(δ)ερφῶν ἄ(δ)ερφή.
Ἀπὸν τὶς ἐν-νια, ὀχτώ.
Ἀπὸν τὶς ὀχτώ, ἑφτά.
Ἀπὸν τὶς ἑφτά, ἔξη.
Ἀπὸν τὶς ἔξη, πέδε.
Ἀπὸν τὶς πέδε, τέσ-σερις.
Ἀπὸν τὶς τέσ-σερις, τρεῖς.
Ἀπὸν τὶς τρεῖς, δυό.
Ἀπὸν τὶς δυό, μινιά².
Ἀπὸν τὴ μινιά μὴ καμμιά³.

Οἱ πυοφόροι ὄγκοι τῶν ἀμυγδαλῶν συμβολίζονται μὲ 9 ἀδελφές, ἀπὸ τὶς ὁποῖες μεγαλύτερη καὶ ἐπικρατέστερη εἶναι ἡ Σιλιούδα-Μιλιούδα, στὴν ὁποία ἀπευθύνεται καὶ τὸ ξόρκι.

VII. Γιὰ τὴν προφύλαξη ἀπὸ τὸ δάγκωμα σκορπιοῦ, ἔχιδνας καὶ φαρμακερῆς ρώγας

Τὸ καλοκαίρι πολλοὶ εἶναι ὅσοι κοιμοῦνται στὸ ὕπαιθρο. Ὅμως καὶ ὁ κίνδυνος νὰ τοὺς δαγκώσῃ ἔρπετὸ εἶναι πολὺ μεγάλος. Τὰ ἐπόμενα δύο ξόρκια κάνουν νὰ ἀκίνητοποιηθοῦν τὰ ἔρπετά καὶ νὰ ἀποφευχθῇ ὁ κίνδυνος. Ἡ διαδικασία τῆς προετοιμασίας καὶ τῆς ἐκτελέσεως καθενὸς ἀπὸ αὐτὰ εἶναι ἡ ἀκόλουθη :

α'. Πάνω σ' ἓνα σπάγκο ἢ μιὰ στενὴ λωρίδα ἀπὸ κόκκινο πανί ἡ ξορκίστρα δένει 7 κόμπους, ἐνῶ ταυτόχρονα λέγει τὸ ἀκόλουθο ξόρκι ἑπτὰ φορές, μιὰ φορὰ γιὰ κάθε κόμπο :

1. τὶς ἀμυγδαλές, 2. μιά, 3. δηλαδή νὰ μείνουν.

Δέν-νω ὄφκ'ιο¹-gi ὄχεδρα²
 κ'αὶ σκορπκ'ιό, σκουλ-λόπεδρα³
 κ'αὶ τὸ μικρό-dò ρω(γ)αλ-λί⁴,
 ὥσπου νά 'βγη ὁ νήλιος πάνω,
 πέδε κοδαρόξυλα κ' ἔφτὰ καλαμοκάν-νια⁵.

“Ὅμως τὸ πρῶι, πρὶν ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου, οἱ 7 κόμποι τοῦ σπάγκου ἔπρεπε νὰ λυθοῦν, ἀφοῦ τὸ δέσιμο τῶν ἑρπετῶν, σύμφωνα μὲ τὸ ξόρκι, ἔγι-
 νε μόνο γιὰ τὴ νύχτα. Καὶ ἐπιπλέον ἐπειδὴ, ἂν διατηρηθοῦν οἱ κόμποι δεμένοι
 καὶ τὴν ἡμέρα, ὅποτε τὰ ἑρπετὰ θὰ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πείνα καὶ τὴ δίψα, ὑπάρ-
 χει ἡ πρόληψη πῶς ἡ φυλὴ τῶν ἑρπετῶν θὰ ἐκδικηθῇ γιὰ τὴν παρασπονδία.

β'. Ἡ ξορκίστρα δένει τρεῖς κόμπους σ' ἓνα σπάγκο καὶ λέγει, μιὰ
 φορὰ γιὰ κάθε κόμπο, τὸ ἀκόλουθο ξόρκι :

“*Ἀη Γιώργη* δύσωμε⁶,
 δύσωμε κ'αὶ τρίσωμε,
 τρεῖς Ἀγέλοι τοῦ Θεοῦ
 δεσεῖτε, χαλινώσετε
 τὸν-ὄφκ'ιο-gai τὴν-ὄφισ-σα-
 -gai τὴμ-μερμερίτισ-σα⁷-
 -gai τὸν-νυχτο(γ)νριστή⁸-
 -gai τὰ μικρὰ τὰ σκορπκιουλ-λάκ'ια
 κατ' ἀπὸν τὰ πετραδάκ'ια

IX. Γιὰ τὴν πρόβλεψη τοῦ νυμφίου

Τὸ βράδυ τοῦ ψυχρῶς βραδίου, τῆς ἐορτῆς τῶν Ἀγίων Θεοδώρων, οἱ ἐλεύ-
 θερες κοπέλες πιάνουν ἀπὸ τὸ δίσκο, τὸ στολισμένο μὲ τὰ κόλλυβα τῶν Ἀ-
 γίων, πού τὰ ἔχει εὐλογῇσι ὁ ἱερέας, 42 σπυριά ἢ καθεμιὰ καὶ τὰ βάζουν
 κάτω ἀπὸ τὸ προσκέφαλό τους, κάνοντας πάνω σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο τοῦ Σταυ-
 ροῦ καὶ λέγοντας :

“*Ἀγιε* μου Θεόδωρε,
 με(γ)άλε στρατηλάτη,
 πάρε με στοδ-δαφνοπόταμο⁹-
 -βοῦ 'ναιν-οἱ Μοῖρες τῶμ-Μοιρῶ-
 -g' οἱ Μοῖρες τῶμ-Μοιράτω,

1. τὸ φίδι, 2. τὴν ἔχιδνα, 3. τὸ ἑρπετὸ μὲ τὰ πολλὰ πόδια καὶ μὲ δάγκωμα δηλη-
 τηριῶδες, 4. τὴ μικρὴ φαρμακερὴ ρώγα, τὴ μαυροπράσινη, 5. τὰ καλάμια τῆς κνήμης,
 τὰ ὅσα τῆς κνήμης (καν-νί, τὸ = ἡ κνήμη). 6. μὲ δύο σώματα, 7. τὴν πράσινη ἔχιδνα,
 πού εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνη, 8. τὴν μαλλιάρη μαύρη ρώγα, 9. ποταμὸς πού στίς ὄχθες του
 ἔχει μυροδάφνες.

νὰ δῶ κ' ἐγὼ τὴν-Μοῖραν-μον.
 Κ' ἰ ᾧ-γάεται, νὰ σηκωστῇ.
 Κ' ἰ ᾧ στέκεται, νὰ τρέξῃ.
 Κ' ἰ ὅποιος μοῦ μέλ-λει,
 ἀόψε¹, 'ὰ τόδ-δῶ.

ἢ

"Αγιε Θεόδωρε, καλέ μου,
 κ' αἰ καλὲ κ' αἰ θαμ-μαστὲ μου,
 ἀπὸν τὴν-ἐρημο-βερνᾶς
 κ' αἰ τὶς Μοῖρες ἀπαδᾶς².
 "Αδ-δῆς³ κ' ἐμὲ τὴν-Μοῖραν-μον,
 διπλοχ' αἰρέτα μού τη-
 -γαί πὲ⁴ της 'ὰ 'ρητ νὰ τῆδ-δῶ
 μ' ἕνα σταμνὶ-γρονὸν-νερό.

Εὐθὺς ἀμέσως κοιμοῦνται μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ δοῦν σὲ ὄνειρο αὐτόν, ποὺ πρόκειται νὰ παντρευτοῦν. Καὶ πιστεύουν πὼς ἂν ὄνειρευτοῦν ὅτι βρίσκονται στὸ σπίτι μιᾶς οἰκογενείας, ποὺ ἔχει ἀγόρι, τὸ ἀγόρι αὐτὸ θὰ εἶναι ὁ μελλοντικός τους σύζυγος. "Αν πάλι πὼς γεμίζουν νερὸ ἀπὸ ξένη στέρνα ἢ πὼς κάποιος τοὺς προσφέρει νερό, πιστεύουν ὅτι θὰ πάρουν γιὰ σύζυγο τὸ γιό, τὸν ἀνεψιὸ ἢ κάποιον ἄλλο συγγενῇ ἀπὸ τὴν οἰκογένεια, στὴν ὁποία ἀνήκει ἡ στέρνα ἢ τὸ πρόσωπο ποὺ τοὺς πρόσφερε τὸ νερό. "Αν ὅμως παρ' ὅλες τὶς ἐπικλήσεις τους πρὸς τὸν "Αγιο Θεόδωρο δὲν δοῦν ὄνειρο, ὑπάρχει ἡ πρόληψη πὼς θὰ μείνουν ἀνύπαντρες.

Χ. Γιὰ τὸ σιλιασμό⁵

Γιὰ νὰ προληφθοῦν οἱ ἐκδηλώσεις αὐτοῦ ποὺ πάσχει ἀπὸ σεληνιασμό, τὴν ἄρρώστια ποὺ στὸ συμαῖκὸ ἰδίωμα λέγεται σιλιασμός, ἡ ξορκίστρα ἀναμένει τὴν ὥρα ποὺ γίνεται ἔκλειψη σελήνης, ὁπότε δίνει στὸν ἄρρωστο νὰ πιῇ, μὲ μικρὲς γουλιὲς ἀπὸ ἕνα ποτήρι, κρασί κόκκινο, στὸ ὁποῖο ἔχει ἀνακατέψει ψιλοκοπανισμένο ἀερόλιθο, ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ στὴ Σύμη τοὺς λένε ἀστρο-πελέκ'ια, συνιστώντας του νὰ μὴ τὸ πιῇ ὁλόκληρο ἀλλὰ νὰ ἀφήσῃ καὶ λίγο στὸν πυθμένα τοῦ ποτηριοῦ. Παράλληλα ἡ ξορκίστρα μὲ τὰ μάτια γυρισμένα στὸ φεγγάρι, ἐπειδὴ ὑπάρχει ἡ πρόληψη πὼς ἐκεῖνο εἶναι ἡ αἰτία νὰ ἐκδηλώνεται ἡ ἄρρώστια μὲ τὰ γνωστὰ συμπτώματα, λέγει μὲ πείσμα:

"Επ-π' εσεν-ἡ δύναμή σου.

(Δ)έ-βροφταίν-νεις 'ὰ δια(γ)είωης,
 καβαλ-λάρης ὁ (Νικ'ήτας, ὁ Γιάν-νης, ὁ Κώστας...)
 κ' ἔ,τι⁶ κ' ἰ ᾧσ-σοῦ πῇ 'ὰ κάμης.

1. ἀόψε, 2. συναντᾶς, 3. ἂν δῆς, 4. καὶ πὲς, 5. τὸ σεληνιασμό, 6. ὅ,τι.

Ἐπειτα ραντίζει τὸν ἄρρωστο τρεῖς φορές με ὅσο διάλειμμα κρασιοῦ καὶ ἀερολίθου εἶχε μείνει στὸ ποτήρι, λέγοντας τρεῖς φορές: *Μὲ τις ὕ(γ)ειές σου.*

XI. Γιὰ τὸ προσκ'έλ-λημα¹ παιδιοῦ ἀπὸ θηλυκὸ σκύλου ἢ ἀκάρθατη γυναῖκα

Γιὰ νὰ ἐξουδετερωθοῦν ὅσα συμπτώματα ἀρρώστιας ἀποδίδονται σὲ ἓνα τέτοιο γεγονὸς, ἡ ξορκίστρα σπάζει ἓνα ἄβγδ καὶ τὸ περιεχόμενό του τὸ βάζει σὲ δυὸ πιάτα, στὸ ἓνα τὸ ἀσπράδι καὶ στὸ ἄλλο τὸν κροκό. Τὰ δύο αὐτὰ πιάτα με τὸ περιεχόμενό τους τὰ ἀφήνει κάτω ἀπὸ τὸν ἑναστρο οὐρανὸ ἐπὶ τρεῖς στῆ συνέχεια νύχτες.

Ἄν στὸ ἓνα ἀπὸ τὰ δύο πιάτα παρουσιασθῇ ρύγχος σκύλου, αὐτὸ σημαίνει πὼς τὸ προσκ'έλ-λημα ἔχει γίνεи ἀπὸ σκύλο θηλυκὸ, ἐνῶ ἂν παρουσιασθῇ κεφάλι γυναίκας, τότε τὸ προσκ'έλ-λημα θὰ ἔχῃ γίνεи ἀπὸ γυναῖκα ἀκάθαρτη, γυναῖκα δηλαδὴ ποὺ εἶχε τὰ ἔμμηνά της.

Στὴν πρώτη περίπτωση ἡ ξορκίστρα, ἀφοῦ γδύσῃ τὸ παιδί, τὸ ἀλείφει τρεῖς φορές με τὸ ἄβγδ τοῦ πιάτου, ὅπου εἶχε παρουσιασθῇ τὸ ρύγχος τοῦ σκύλου, καὶ ἔπειτα παίρνει τὰ ροῦχα του καὶ τὰ καίει σ' ἓνα τρίστρατο. Στὴ δεύτερη περίπτωση ἡ ξορκίστρα γδύνει τὸ παιδί καὶ ἀφοῦ περάσῃ τὰ ροῦχα του ἀπὸ τὸ μάδαλο² τῆς πόρτας τρεῖς φορές, τὰ καίει σὲ ἓνα τρίστρατο λέγοντας :

*Τήφ-φωτιά-βού 'ρτα γιὰ ν' ἄψω,
τήχ-χ'ιλιάδρισ-σαθ³-θὰ κάψω.*

Αὐτὸ τὸ λέγει ἐπτὰ φορές καὶ συγχρόνως ἀνακατεῖ τὴ φωτιά, μέχρις ὅτου τὰ ροῦχα τοῦ παιδιοῦ γίνουν στάχτη. Τέλος ὅταν ἡ στάχτη κρυώσῃ, τὴ σκορπᾷ στοὺς τρεῖς δρόμους τοῦ τρίστρατου ἢ στὰ τέσσερα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντα.

XII. Γιὰ τοὺς μερμήγκους

Μερμήγκοι εἶναι οἱ μικροὶ κρεάτινοι ὄγχοι, ποὺ παρουσιάζονται κυρίως στὰ δάκτυλα, στὸ λαιμὸ ἢ ἀκόμη καὶ στὰ γόνατα τῶν παιδιῶν καὶ μοιάζουν με κρεατοελιές. Διακρίνονται σὲ δύο εἴδη, στοὺς ἀρσενικοὺς, αὐτοὺς ποὺ δὲν πολλαπλασιάζονται, καὶ στοὺς θηλυκοὺς, ποὺ ἀντίθετα πληθύνονται. Παράθετω δύο ξόρκια γιὰ τὴν ἀπαλλαγὴ ἀπὸ αὐτοὺς :

α'. Μόλις βγῇ τὸ νέο φεγγάρι, αὐτὸς στὸν ὁποῖο ἔχουν παρουσιασθῇ μερμήγκοι, στρέφει τὸ βλέμμα πρὸς αὐτὸ καὶ συγχρόνως ἐγγίζει τὸ μέρος, ὅπου εἶναι ὁ μέρμηγας, καὶ λέγει :

*Καλημέρα, νιόφ-φεγάρι, κ'αὶ με τὰ καλὰ ποὺ δών-νεις,
μιλιούδια, σιλιούδια κ'αὶ μερμήγκους ξιωιδζών-νεις.*

1. τὴν ὑπερπήδηση, 2. τὸ μάνδαλο, 3. τὸ κακὸ πνεῦμα με τις διαπεραστικὲς φωνές.

Αὐτὸ ἐπαναλαμβάνεται ἑπτὰ στὴ συνέχεια βράδουα.

β'. Αὐτὸς ποὺ ἔχει τοὺς μερμήγους χαρακτηάζει σὲ μερικὰ μέρη ἕνα κρεμμύδι καὶ στὶς σχισμὲς ποὺ δημιουργεῖ, βάζει τὰ κομμένα νύχια τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδιῶν του καὶ λέγει :

Ὡς σαπίδζει τὸ κρομμύδι,
ἂ σαπίσουν-γ'οὶ μερμήγοι

καὶ ἔπειτα ἀφήνει τὸ κρεμμύδι σὲ ἕνα τρίστρατο.

Β' ΚΑΤΑΡΕΣ

Ι. Πρὸς τὰ παιδιὰ ἀκόμη καὶ τὰ δικά τους¹

1. Ἄς ἔς² κακόχρονο.
2. Ποὺ νὰ μὴν-ι³-φτάσης κ'αὶ νὰ μὴσ-σώσης.
3. Ποὺ νὰ μὴσ-σ'εὔρη τοῦ χρόνου.
4. Ποὺ νὰ κοπῇ τ' ὄνομάσ-σου⁴.
5. Ποὺ νὰ μὴσ-σὲ χαρῶ κ'αὶ νὰ μὴσ-σὲ καμαρώσω.
6. Ποὺ νὰ μὴχ-χαρῆς τὴν-νιότησ-σου.
7. Ἐξῆς, ξερὸς κ'αὶ ξεραμ-μὸς⁵.

ΙΙ. Πρὸς μεγάλους⁶

1. Ποὺ νὰ μασῆς ἀροῖτους⁷.

1. Τίς κατάρες αὐτὲς οἱ μητέρες τίς πετοῦσαν ἀσυλλόγιστα, μᾶλλον σὰν βρισιές καὶ ὄχι σὰν ἀρές, ἀφοῦ μάλιστα μερικὲς εἶναι ἀδιανόητο νὰ τίς ἐκστομίσουν, μὲ τὴν πραγματικὴ τους ἔννοια, χεῖλη μητέρας. [Σημ. τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἐκδόσεως. Τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἐκδόσεως εἶναι καὶ ὅσες ἄλλες σημειώσεις ἀκολουθοῦν]. 2. νὰ ἔχης, 3. πρόκειται γιὰ τὸ λεγόμενο ἐπενθετικὸ -ι-, ποὺ ἀναπτύσσεται γιὰ εὐφωνία (πρβλ. Χρ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ, Τὸ τελικὸν ν εἰς τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τῆς νήσου Σύμης, Τὰ Συμαϊκά, τ. Α' (1972), σσ. 119-120, παρ. 5), 4. νὰ πεθάνης καὶ νὰ πάψουν νὰ σὲ ἀναφέρουν, 5. λέγεται κυρίως ἀπὸ μητέρες στὰ παιδιὰ, συνήθως ὅταν στὴν πρόσκλησή τους ἀπαντοῦν μὲ τὸ «ἐ», ἀντὶ νὰ εἰποῦν: ὀρίστε ἢ τί θέλεις, 6. ἀξίζει νὰ σημειωθῇ πὼς στὰ παλιὰ χρόνια ὁ καταρῶμενος, εἴτε ἄνδρας ἦταν εἴτε γυναίκα, εἴτε λαϊκὸς εἴτε κληρικὸς, ἔπρεπε, γιὰ νὰ πιάσῃ ἡ κατάρα του, πρῶτα νὰ βγάλῃ τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς του, ὕστερα νὰ στρέψῃ μάτια καὶ χέρια στὸν οὐρανὸ καὶ ἔπειτα νὰ τὴν ἀπαγγεῖλῃ καὶ προσθέτω πὼς οἱ παλαιοί, ὅταν ἤθελαν νὰ ἀνακαλέσουν τὴν κατάρα, ἔρριχναν ἀλάτι στὸ καντήλι, ποὺ ἔκαιε ἀκοίμητο μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι, καὶ ἔλεγαν τρεῖς φορές: Ὡς λυῶ-ρει τ' ἄλας, νὰ λυῶ-σου-γ'οὶ κατάρες μου (πρβλ. ΔΗΜ. ΧΑΒΙΑΡΑ, Εὐχαὶ καὶ ἀραὶ, Ζωγράφειος Ἀγών, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1891, σ. 218), 7. ἡ κατάρα αὕτῃ ζητάει νὰ συμβοῦν, σ' αὐτὸν γιὰ τὸν ὁποῖο λέγεται, συμφορές, γιὰ νὰ δοκιμάσῃ πίκρες ὅμοιες μ' ἐκεῖνες ποὺ δοκιμάζει ὁποῖος μασάει τὸ φυτὸ ἀρόινας, ὁ (τὸ ἀρχαῖο ἀνάγυρος, ὁ), φυτὸ δύσσομο καὶ πικρὸ στὴ γεύση, τὸ λεγόμενο βρωμοξυλιά εἰς (πρβλ. ΣΩΤ. ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑ, Γλωσσάριον τοῦ ἰδιώματος τῆς Σύμης, Δωδεκανησιακὸν Ἀρχεῖον, τ. Δ' (1962). σ. 173, τὸ λ. ἀρόινας).

2. Πὸν νὰ φάης τή-γεφάλησ-σου κ'αὶ τὸν-ι-μναλός-σου¹.
3. Σὲ χλωρό-γλαδίν- 'ὰ πατῆς κ'αὶ ξερόν-'ὰ (γ)ίνεται.
4. Πὸν νὰ μῆδ-δῆς χαῖρι²-γαὶ προκοπή.
5. Κακόχρονον-'ὰ 'χ'ης, γρουσούδζη³.
6. Πὸν νὰ λαχταρῆς⁴ σὰ ψαράκ'ι.
7. Στραβός (ν)ὰ τὸ δῆς⁵.
8. 'Η χ'έρα σου (ν)ὰ κοπῇ⁶.
9. Βαρβάλακ-κ'αν⁷- 'ὰ σ' εὔρου.
10. 'Ως μ' ἔκαψες 'ὰ καῖς⁸.
11. Μανροχάπαρον-'ὰ σοῦ 'ρη⁹.
12. 'Ερημη κ'αὶ σκοτεινὴ (ν)ὰ 'πομείνης¹⁰.
13. Μ-μάτια νὰ μῆν-ἐχ'ης νὰ μὲ δῆς.
14. Οἱ χ'έρες σου νὰ σὲ δείρουν¹¹.
15. Φαούδιν¹²- 'ὰ βγάλης στὴ γλώσ-σα.
16. Κουροῦνες¹³ 'ὰ κράξουν στὸ ρημάδις-σου¹⁴.
17. Πὸν νὰ 'ρη τὸ χαπάρις-σου¹⁵.
18. Πὸν νὰ μῆγ-γυρίσης ἐκ'εῖα¹⁶ πὸν πάεις.
19. Πὸν νὰ μῆς-σὲ δέχεται ἡ γῆς.
20. Πὸν νὰ 'βγουν-δὰ μ-μάτια σου ὅξω ἀπὸν τὶς κόκ-κ'ες τω¹⁷.
21. Τὰ γαῖμάς-σου 'ὰ ξεράσης στὴ-βοδιάς-σου¹⁸.
22. Γλήορα κ'αὶ κοδὰ νὰ σὲ νεκροφιλήσω.
23. Πὸν νὰ τρέμης κ'αὶ νὰ σέσαι¹⁹.
24. Μοῖραν-'ὰ μῆδ-δῆς²⁰.
25. Πὸν νὰ πιαστῆς κ'αὶ νὰ (γ)ενῆς καβούρι²¹.
26. Πὸν νὰ σ' εὔρου-δὰ δικὰ σου²².
27. Περίδρομος²³ 'ὰ σὲ κόψη.
28. Πὸν νὰ κάβγεσαι κ'αὶ νὰ βυρίδζεσαι²⁴.

1. καὶ ἐδῶ τὸ -ι- εἶναι ἐπενθετικὸ (εὐφωνικόν)· ἡ ὀνομαστικὴ ὁ ἱμναλός, 2. πρόδο, τὸ τουρκ. hayır, 3. κακορρίζικε, τὸ τουρκ. ugursuz, 4. νὰ σπαρταρᾷς (ἀπὸ τοὺς πόνους), 5. τὸ κακὸ πὺ ἐπιθυμεῖς νὰ πάθω, 6. χ'έρα, ἡ=τὸ χέρι· ἡ κατάρρα αὐτὴ ἀπευθύνεται συνήθως ἀπὸ τὴν πεθερὰ στὴ νύφη ἢ ἀπὸ τὴ μάνα στὴν κόρη, σὲ περίπτωσιν πού ἡ νύφη ἢ ἡ κόρη θὰ σηκώσῃ τὸ χέρι της, γιὰ νὰ κτυπήσῃ τὴν πεθερὰ ἢ τὴ μάνα της, 7. παρεφθαρμένος τύπος τοῦ βρικόλακας, 8. τὸ καίω μὲ τὴν ἔννοια: στενοχωρῶ, πικραίνω, 9. νὰ πληροφορηθῆς μακρὴ εἰδηση, εἰδηση γιὰ θάνατον· χαπάρι, τό=τὸ τουρκ. haber, 10. νὰ ἀπομείνης (ἀφοῦ θὰ ἔχουν πεθάνει ὅλοι οἱ δικοὶ σου), 11. νὰ κτυπιέσαι καὶ νὰ δέρνεσαι (μαθαίνοντας τὸ θάνατον δικοῦ σου προσώπου)· χ'έρα, ἡ=τὸ χέρι, 12. ἀγιάτρευτη πληγὴ, 13. κοράκια, 14. στὸ ἔρημον (ἀπὸ τὸ ξεκλήρισμα τῶν δικῶν σου) σπῖτι, 15. ἡ εἰδηση γιὰ τὸ θάνατό σου, 16. ἐκεῖ δά, 17. ἔξω ἀπὸ τὶς κόγχες τους, 18. νὰ κάμῃς αἰμόπτυση, 19. νὰ σεῖσαι (ἀπὸ ἀρρώστια), 20. νὰ μείνης ἀνύπαντρη, 21. σὰν τὸν κάβουρα, 22. νὰ πάθῃς συμφορὰς, γιὰ νὰ πάψῃς νὰ ἀπασχολῆσαι μὲ τοὺς ἄλλους, 23. περίδρομος, 24. νὰ καίγῃς καὶ νὰ φλέγῃς (ὁ πλεονασμὸς γιὰ ἐπίτασιν).

29. Στὰ παιδάκ'ια σου ᾠ τὰ ῥβρης.
 30. Ποὺ νὰ βγάλλης καλαγὰτ-τ'ι¹ στὴχ-χ'έρα.
 31. Τὴ γλώσσασ-σου ᾠ δακ-κ'άσης², λάουρα.

III. Πρὸς τὰ ζῶα

1. (N)ὰ φάης τὰ ποδαράκ'ια σου³.
 2. Τὴ-γεφάλησ-σου ᾠ φάης⁴.
 3. Τὸν-νοικοκ'ύρησ-σου ᾠ φάης⁵.

1. πληγὴ ἐπώδυνη στὰ δάκτυλα, 2. νὰ δαγκώσης (γιὰ νὰ μὴ μπορῇς νὰ βρίζης), 3. ἀπευθύνεται στὴν κότα, ὅταν φωνάζει σὰν κόκορας, ἐπειδὴ ὑπάρχει ἡ πρόληψη πὼς τέτοιο λάλημα προαναγγέλλει θάνατο, 4. ἀπευθύνεται στὴν κουκουβάγια, ἐπειδὴ οἱ φωνές της θεωροῦνται προειδοποίηση γιὰ θάνατο, 5. ἀπευθύνεται στὸ σκύλο, ὅταν κλαίει τὴ νύχτα, ἐπειδὴ αὐτὸ προμηνύει κακὸ.

